

Téma čísla

AKCIOVÁ SPOLEČNOST

Od 1. 1. 2014 nabývá účinnosti nový občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích, které přinášejí do českého práva revoluční změny. Ačkoliv se objevily pokusy o posunutí tohoto data o jeden rok, vláda tuto variantu zamítla a s největší pravděpodobností se tak na původním datu účinnosti rekodifikace českého soukromého práva nebude nic měnit. S ohledem na význam těchto změn pro podnikatelskou praxi Vás naše advokátní kancelář bude formou tematických newsletterů pravidelně informovat o nejvýznamnějších novinkách, které tato rekodifikace přináší. První z těchto tematických newsletterů jsme se rozhodli věnovat změnám u akciových společností.

Nová úprava se týká všech akciových společností

Nový zákon o obchodních korporacích se dotkne všech existujících akciových společností, protože ty jsou povinny uvést své stanovy do souladu s novým zákonem nejpozději do 30. 6. 2014, jinak může soud příslušnou akciovou společnost zrušit. Navíc platí, že od 1. 1. 2014 se automaticky ruší veškerá ustanovení stanov, která jsou v rozporu s novým zákonem. Dle našich zkušeností je přitom v praxi převážná část stanov akciových společností doslovně či volně převzata ze stávajícího znění obchodního zákoníku a společnosti se proto na tuto radikální změnu musí připravit již v průběhu roku 2013.

Flexibilnější corporate governance

Ačkoliv je dnes akciová společnost českým právem komplexně upravena, praxe ukázala, že tato úprava je ve srovnání se zahraničními právními řádů těžkopádná a neflexibilní. Český zákonodárce totiž v minulosti až přehnaně přísně reguloval některé otázky, které byly i v evropském právu upraveny mnohem jednodušeji a pro podnikatelské prostředí přívětivěji. Nová úprava akciové společnosti obsažená v zákoně o obchodních korporacích a účinná od 1. 1. 2014 ponechává více prostoru a svobody pro akcionáře a samotné akciové společnosti k vytvoření si svého vlastního systému *corporate governance* šitého na míru potřebám společnosti a jejím akcionářům. V souladu s touto filozofií nová právní úprava vůbec neupravuje celou řadu doposud známých a zažitých institutů (např. povinný rezervní fond, účast zaměstnanců v dozorčích radách a jiné).

Zásadní změny ve struktuře orgánů akciové společnosti

Zřejmě nejvýznamnější změnou v právní úpravě akciové společnosti je možnost akciových společností zvolit si mezi tzv. dualistickým a monistickým systémem struktury orgánů společnosti.

Dualistický systém je české obchodní praxi důvěrně znám a přebírá dosavadní stav, kdy akciová společnost má představenstvo a dozorčí radu, přičemž nad oběma orgány stojí valná hromada, coby vrcholný orgán akciové společnosti.

U monistického systému funguje vedle valné hromady pouze **správní rada**, která přebírá kompetence dozorčí rady. Funkci statutárního orgánu vykonává v monistickém systému tzv. **statutární ředitel** jmenovaný správní radou, který může být současně předsedou správní rady.

Velké změny čekají rovněž členy orgánů akciových společností. Nově bude možné, aby kterýkoliv orgán akciové společnosti měl pouze jednoho člena, pokud tak určí stanovy. Dokonce se připouští, aby členem orgánu akciové společnosti byla právnická osoba, typicky jiná obchodní společnost. Takového člena – právnickou osobu – pak v orgánech akciové společnosti zastupuje jí určený zástupce.

Akciové společnosti s více než 50 zaměstnanci bude jistě zájmat, že dle nového zákona v jejich dozorčích radách nemusí zasedat žádní zástupci zvolení zaměstnanci společnosti.

Nová úprava odměňování členů orgánů**Smlouva o výkonu funkce je nutná**

Manažeri akciových společností by rozhodně neměli opominout novou úpravu odměňování členů orgánů. Nově musí být veškerá plnění (tj. odměna i tzv. benefity) ve prospěch člena orgánu obsažena ve smlouvě o výkonu funkce, kterou schvaluje valná hromada, resp. dozorčí rada, pokud volí členy představenstva. Pokud smlouva o výkonu funkce nebude specifikovat odměnu ve prospěch člena orgánu, anebo dokonce nebude vůbec uzavřena, bude výkon funkce považován bez dalšího za bezúplatný. Smlouvy o výkonu funkce členů orgánů se přitom musí přizpůsobit nové právní úpravě nejpozději do 30. 6. 2014, jinak se výkon funkce stává bezúplatným.

Stanovy či smlouva o výkonu funkce budou moci libovolně stanovit délku funkčního období člena představenstva či dozorčí rady. Maximální délka funkčního období již nebude zákonem omezena.

Konec nesmyslných znaleckých posudků pro vnitroskupinové transakce

Jako přínos shledáváme skutečnost, že do nového zákona o obchodních korporacích si již nenašlo cestu dnešní ustanovení § 196a obchodního zákoníku, které mimo jiné požadovalo provádět veškeré převody majetku v rámci koncernu o hodnotě přesahující 10 % základního kapitálu kterékoliv na transakci zúčastněné společnosti za cenu stanovenou znalcem jmenovaným soudem. Nově bude zákon o obchodních korporacích v souladu s evropskou legislativou požadovat vypracování znaleckého posudku pouze u transakcí uzavíraných mezi společnostmi a jejichmi zakladateli či akcionáři v průběhu 2 let od vzniku společnosti, spočívajících v nabytí (nikoliv prodeji) majetku za úplat (nikoliv tržní hodnotu jako dnes) převyšující 10 % základního kapitálu společnosti.

Další významné změny

Akiová společnost obecně

- Základní kapitál lze vyjádřit i v měně EUR, pokud společnost vede účetnictví v měně EUR. Minimální výše základního kapitálu je v tomto případě 80 000 EUR.
- Znalec oceňující majetek převáděný mezi společností a akcionáři (zakladateli), resp. vkládaný do společnosti jako nepeněžitý vklad, již nemusí být jmenován soudem, ale postačí, bude-li vybrán představenstvem ze seznamu znalců vedených soudy ČR.
- Akciové společnosti musí zřídit své internetové stránky, které budou používat k uveřejňování požadovaných informací.
- Akciové společnosti již nebudou muset povinně zřizovat rezervní fond.
- Do seznamu akcionářů musí být zapsán také bankovní účet akcionáře vedený v členském státě Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Dividendy pak lze vyplácet pouze na tento účet.

Akcie

- Akcie na majitele již nemohou být v listinné podobě, ale pouze v zaknihované, anebo imobilizované podobě. Akcie na majitele tak přestanou být anonymní a jejich vlastníky bude muset být evidován.
- Akciová společnost může vydávat tzv. kusové akcie, které nemají jmenovitou hodnotu, ale účetní hodnotu. Účetní hodnota kusové akcie se stanoví poměrem počtu kusových akcií k základnímu kapitálu. Kusové akcie mohou mít rozdílnou váhu hlasů; to musí podrobně upravit stanovy společnosti.
- Pokud tak určí stanovy společnosti, společnost nebo propojené společnosti mohou za zvýhodněných podmínek emitovat akcie zaměstnancům, a to bez kvantitativního omezení.
- Druhy akcií nadále nebudou omezeny pouze na kmenové a prioritní, ale akciové společnosti mohou vydávat i jiné akcie se zvláštními právy, např. ve vztahu k podílu na zisku nebo váze hlasovacích práv. Stanovy mohou například určit, že společnost vydá akcie, s nimiž je spojen pevný podíl na zisku a ten je pak splatný bez ohledu na rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku. Tato zvláštní práva však musí být velmi precizně zakotvena ve stanovách společnosti.
- Výčet samostatně převoditelných práv již není vyčerpávající a kromě hlasovacího práva lze převést jakékoliv právo spojené s akcií.

Práva a povinnosti akcionáře

- Stanovy společnosti mohou určit, že podíl na zisku se vyplácí jinak než v penězích. Stanovy mohou dokonce určit, že zisk se vyplácí jiným osobám než akcionářům. Nově se povoluje vyplácet zálohy na dividendy, což bylo doposud výslovně zakázáno.
- Stanovy mohou určit nejvyšší počet hlasů jednoho akcionáře a omezit tak váhu jeho hlasovacích práv.

- Novinkou je možnost tzv. kumulativního hlasování, které má zajistit, aby minoritní akcionáři mohli na valné hromadě prosadit volbu svého nominanta. Podrobnosti o tomto postupu musí stanovit stanovy.
- Stanovy mohou stanovit maximální časový prostor pro přednášení žádostí a návrhů akcionářů na valné hromadě.
- Pokud základní kapitál společnosti přesahuje 500 000 000 Kč, je kvalifikovaným akcionářem již majitel akcií o souhrnné jmenovité hodnotě dosahující alespoň 1 % (dnes 3 %).
- Zákon o obchodních korporacích nově upravuje tzv. akcionářskou žalobu, na jejímž základě je kvalifikovaný akcionář oprávněn žalovat současné či bývalé členy orgánů společnosti, jiné akcionáře v prodlení se splacením jejich akcií, ale také osoby ovlivňující chování společnosti.

Orgány společnosti

- Zákon mění proces svolávání valné hromady, kdy se nově bude vyžadovat uveřejnění pozvánky na internetových stránkách společnosti a rozeslání pozvánky všem akcionářům. Stanovy však mohou určit vhodný způsob nahrazení zaslání pozvánky akcionářům. Stanovy mohou zakotvit per rollam rozhodování mimo valnou hromadu. Pokud tak určí stanovy, akcionáři se, na rozdíl od stávající úpravy, také mohou vzdát práva na svolání valné hromady a uspořádat tak valnou hromadu bez dodržení zákonných lhůt.
- Stanovy mohou také libovolně určit hranici pro usnášení-schopnost řádné valné hromady, jakož i náhradní valné hromady.
- Do působnosti valné hromady nově patří také schvalování transakcí, které by znamenaly podstatnou změnu dosavadní struktury závodu (podniku) společnosti nebo podstatnou změnu v předmětu podnikání společnosti.
- Pokud byl akcionář přítomen na valné hromadě, může napadnout platnost usnesení valné hromady pouze tehdy, podal-li na valné hromadě protest proti tomuto usnesení. Důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady bude nově i rozpor usnesení s dobrými mravy.
- Zápis z valné hromady musí být vyhotoven do 15 dnů místo dosavadních 30 dnů, přičemž vyhotovení zápisu bude nově odpovědností zapisovatele a nikoliv představenstva. Společnost musí uveřejnit zápis z valné hromady na internetových stránkách, jinak sama hradí náklady kopií pro akcionáře.
- Členové představenstva i dozorčí rady se budou muset povinně účastnit jednání valné hromady.
- Stanovy mohou upravit možnost volby náhradníků, kteří nastupují na uvolněné místo člena představenstva či dozorčí rady podle stanoveného pořadí.
- I nadále platí, že nikdo není oprávněn dávat představenstvu pokyny týkající se obchodního vedení. Nový zákon však umožňuje, aby si představenstvo samo vyžádalo od valné hromady pokyn týkající se obchodního vedení. Plnění takového pokynu však nezabývá představenstvo povinností péče řádného hospodáře.

Newsletter společnosti RANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o. informuje obecně o vybraných legislativních změnách, judikatuře a právních problémech. Informace předkládané v newsletteru mají pouze informativní povahu a nepředstavují úplný přehled změn v legislativě, judikatuře či právní praxi. Do newsletteru jsou zařazovány informace, které naše advokátní kancelář vybírá dle vlastního uvážení s ohledem na zajímavost či praktickou využitelnost informací pro adresáty newsletteru. Aplikovatelnost v newsletteru publikovaných informací na specifické případy je závislá na konkrétních okolnostech. Tento newsletter nepředstavuje právní radu a RANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o. neodpovídá za aplikaci závěrů či skutečností uvedených v newsletteru na jakýkoli právní případ.